

Met Bach voor de klas?

'Ik zou nog liever borden wassen bij V&D dan voor de klas staan,' zo vertelt schrijver Maarten 't Hart in Diepzee Dossier 1998. Twee jaar was hij leraar en dat was voor hem ook meer dan genoeg.

Afgelopen vrijdagmiddag was 't Hart voor één keer terug op zijn oude stek: Westland Zuid, tegenwoordig gevestigd aan het Geuzenplein. 't Hart - beroemd Bach-liefhebber - was uitgenodigd in het kader van het Bachproject op deze school. Zo'n 40 leerlingen uit 5 vwo - veel van hen afkomstig uit Maassluis - luisterden naar de bekende schrijver en stelden hem vragen over zijn werk en zijn liefde voor Bach. Een gesprek tussen Maassluise lastpakken.

Was het nu echt zo erg, dat lesgeven?
Eind jaren '60 werkte ik eerst een jaar als leraar op Westland Zuid, op deze school dus. Daarna een jaar op het Groen van Prinsterer aan de Rotterdamseweg. En dat viel niet mee. In mijn eerste jaar had ik een tweede klas, dat was werkelijk een verschrikking. Een klas vol met lastige Waterwegjongens en -meisjes die me het leven behoorlijk zuur hebben gemaakt. Over Bach heb ik het toen niet gehad, trouwens, ik gaf biologie. Op een gegeven moment ben ik in die klas maar seksuele voorlichting gaan geven, dat vonden ze wel interessanter. Maar toen kreeg ik weer klagende ouders. Toch, toen ik later één van mijn leerlingen tegenkwam, vertelde die dat hij z'n hele leven plezier had gehad van die lessen...

Vond u school als leerling ook al zo erg?

Als leerling heb ik op het Groen gezeten, vijf jaar HBS. En ik vond het fantastisch. Ik vond de vakanties véél te lang en ieder jaar verlangde ik naar september. Ik vond bijna alles leuk; ik

had alleen een hekel aan tekenen en gymnastiek. Als er bij gymnastiek teams moesten worden gekozen, bleef ik altijd als laatste over. En dan zag je het team waar ik tenslotte bij moest, heel hard zuchten.

Wanneer kwam u met Bach in aanraking?

Nou, dat was niet op school, maar bij een vriendje thuis. Ze hadden daar een 45-toeren plaatje met een stuk van Bach en dat draaiden ze. Ik kon me toen niet voorstellen dat er nog meer van zulke mooie stukken waren. Van zo'n stuk maak je er maar één in je leven, dacht ik. Later bleek dat dus niet te kloppen, gelukkig. Maar die eerste keer dat ik Bach hoorde, zal ik nooit vergeten. Ik was 8.

Je had in die tijd natuurlijk ook moderne muziek. Later ook de Rolling Stones en de Beatles, maar dat ging allemaal langs me heen. Ik was toen al volledig verslingerd aan Bach. Ik was trouwens de enige; mijn leeftijdgenoten vonden het afschuwelijk.

Wat is het speciale aan Bach?

Als kind vond ik het springerige, het levendige van Bach erg mooi. De muziek van Bach is ook ingewikkelder dan die van andere componisten. De mooiste cantate vind ik cantate 198. Een treurig stuk ja, Bach is op z'n best als hij treurig is.

Tijdens het schrijven luister ik niet naar muziek, dat leidt af. Ik luister vooral 's avonds en ik speel het ook graag zelf.

Welke vraag zou u aan Bach willen stellen?

Ik zou hem willen vragen hoe hij het overlijden van zijn kinderen heeft ervaren. Bach heeft bij zijn eerste vrouw namelijk 7 kinderen gekregen, van wie er 3 stierven. Bij zijn tweede vrouw kreeg hij 13 kinderen en daarvan stierven er 8. Dat moet toch verschrikkelijk zijn geweest. Rond 1730 is hij gestopt met componeren en ik heb altijd het idee gehad dat dat met al die sterfgevallen te maken had.

Wat is belangrijker voor u: muziek of literatuur?

Het is allebei erg belangrijk voor me, maar als ik zou moeten kiezen zou ik voor muziek kiezen. Gelukkig hoef ik niet te kiezen.

Ik schrijf niet alleen boeken, ik lees ze ook graag. Ik houd in schriftjes bij wat ik lees. Van de Nederlandse schrijvers bewonder ik vooral Vestdijk, Bordewijk, Elsschot, W.F. Hermans en de vroege Reve. Verder houd ik erg van Amerikaanse en Russische literatuur.

Denkt u weleens aan het schrijven van

een historische roman over Bach?

Ja, misschien verwerk ik nog eens iets over Bach in een boek. Ik heb het idee om een boek te schrijven over de Maassluise opstand van 1776. De vissers kwamen toen in verzet tegen de nieuwe psalmberijming. Ik zou natuurlijk een personage naar Leipzig kunnen laten reizen om een gesprek met Bach te hebben. We weten niet zeker hoe Bach er uitzag. In mijn boek zou ik hem voorstellen als een klein mannetje van zo'n 1,70 m, met een groot, dik en kaal hoofd.

Waarom is Maassluis zo'n inspiratiebron voor u?

Tja, waarom? Ik heb er natuurlijk mijn jeugd doorgebracht. Het zijn vreemde, nare mensen, stug en moeilijk; een eigenaardige vissersmentaliteit. En het is nog steeds hetzelfde; het blijven lastpakken.

Gelden die eigenschappen ook voor u?
Ja, absoluut!

Janneke Slabbekoorn

Maassluise Courant De Schakel
12 april 2000